

Микрофинансиране в Европа: Доклад от анкетно проучване 2016-2017

Damla Diriker
Paolo Landoni
Nicola Benaglio

Резюме от проучването

Това е осмото издание на европейския доклад за микрофинансиране, публикуван от Европейската мрежа за микрофинансиране (EMN), като за втори път, проучването се осъществява съвместно с Майкрофинанс Сентър (MFC). Докладът, който бе изготвен от специалисти по проучвания от Social Innovation Teams (SIT) и университета Politecnico di Torino, включва институции от 28 европейски държави, осъществяващи дейност по микрофинансиране и европейски експерти по микрокредитиране. От 457 запитани институции

за микрофинансиране (МФИ) общо отговориха 156, което е общ процент на отговор от 34%. Докладът за анкетното проучване обхваща периода 2016-2017 г. и представлява общ преглед на основните институционални характеристики на сектора, портфейла от микрокредити, социалните и финансови индикатори, предизвикателствата и тенденциите в сектора, анализирани чрез смесен подход на проучвания на количествени и качествени данни, събрани чрез онлайн проучване и експертни интервюта.

Главни характеристики на сектора

Европейските фирми, предоставящи микрокредити използват различни институционални и правни форми, за да участват в дейностите по микрофинансиране. Неправителствените организации (НПО) (40%), небанковите финансови институции (29%) и кредитните съюзи / финансови кооперации (19%), представляват основната част от участниците в анкетното проучване, а останалата част от извадката от проучването е съставена от други правни форми на организации, като частни банки, държавни банки, държавни органи. 72% от микрофинансиращите институции (МФИ), които осъществяват дейност като НПО, небанкови финансови институции (НБФИ), кредитни съюзи / финансови кооперации и държавни органи са регулирани (осъществяват дейност в условията на регулативен режим).

По отношение на продължителността на дейността на фирмите и институциите от датата на създаването им,

европейският сектор по микрофинансиране е разнообразен и все още относително млад. По-голямата част от участниците в анкетата (58%) са учредили дейността си след 2000 г. Въпреки това се наблюдава забавяне на темпа на растеж на новите микрофинансиращи институции (МФИ), който темп показва постоянно намаляване през всяка година от 2005 г. насам. Само 5% от анкетираните МФИ са учредили дейност след 2015 г.

За приблизително 50% от участниците в анкетното проучване, предоставянето на микрокредити представлява основна оперативна дейност с над 75% участие в общия им оборот. По-голямата част от участниците в анкетата (79%) имат по-малко от 50 служители на пълно работно време. През 2017 г. общият брой на персонала на трудов договор е 14 743 (общо за всички анкетираните), като значителен дял от тях са жени (59%).

Дейности по микрокредитиране : продукти и услуги

Относно предлаганите финансови продукти, мнозинството от анкетираните предоставят микрокредити за бизнеса (80%), следвани от микрокредити за физически лица (50%), кредити

за малки и средни предприятия (37%) и спестовни продукти (24%). 37% от участниците в анкетното проучване предлагат допълнителни микрофинансови продукти към микрокредитите

1 Списъкът с контакти е изготвен от EMN в продължение на много години, и включва организации-членки на EMN и MFC, както и списъци с контакти на микрофинансиращи организации, предоставени от националните мрежи и сдружения, осъществяващи дейности в микрофинансиране в страните, в които бе извършено настоящото проучване. Организациите-членки на EMN и MFC участваха активно в проучването, с общ процент на участие от 80% .

и кредитите за малки и средни предприятия, като застраховки, лизингови или ипотечни договори.

Общите условия на микрокредитите за бизнеса и тези за физическите лица се различават значително. Микрокредитите за физически лица са по-малки като размер на отделен отпуснат кредит (3,098 евро за микрокредити за физически лица сравнено с 8,913 евро за микрокредити за бизнеса), отпускат се за по-кратки срокове (31 месеца за микрокредити за физически лица сравнено с 45 месеца за микрокредити

за бизнеса) и при по-висок среден годишен лихвен процент (APRs) (18% за микрокредити за физически лица сравнено с 11% за микрокредити за бизнеса).

През 2017 г. повече от половината от анкетираните (68%) са предлагали и нефинансови продукти и услуги. Нефинансови продукти и услуги са били предоставени на общо 443,825 клиенти, като повече от половината от тези клиенти не са били активни кредитополучатели

Микрокредитиращи дейности: обхват на предлагане и социални показатели

Между 2016 г. и 2017 г. общата сума и броят на отпуснатите микрокредити показват нарастваща тенденция. През 2017 г. общият брой на отпуснатите микрокредити за извадката от анкета е 635,330 (+ 1% в сравнение с 2016 г.) с обща стойност от 2,1 млрд. евро (+ 11%). Общият брой на активните заемополучатели на анкетираните е 988,457 (+ 8% в сравнение с 2016 г.), като брутният размер на активния кредитен портфейл възлиза на 3.2 млрд. евро (+ 16%).

По-голямата част от активния кредитен портфейл се състои от бизнес микрокредити (54%), въпреки че се наблюдава тенденция към нарастване на процента на отпуснатите микрокредити за физически лица (43% от общия брой през 2016 г. и 46% през 2017 г.). Като цяло, микрокредитите за физически лица нарастват с по-бързи темпове в сравнение с микрокредитите за бизнеса.

През 2017 г. общият брой на активните кредитополучатели на бизнес кредити достигна 406,715 (растеж от 5% в сравнение с 2016 г.). През 2017 г., анкетираните микрофинансиращи институции са отпуснали общо 260,534 бизнес микрокредити (+6%) с обща сума на отпуснатите микрокредити в размер на 1.1 млрд. евро (+15%).

Относно кредитите за физически лица, анкетираните микрофинансиращи институции са обслужвали общо 581,742 активни кредитополучатели (+10% в сравнение с 2016г.) и са отпуснали общо 374,796 микрокредита (-2%) което отговаря на обща сума на портфейла от 1 млрд. евро (+8%).

По-голямата част от анкетираните (60%) подкрепят финансовото включване като основна мисия, последвана от мисията за създаване на работни места (14%) и мисията за развитие и разтеж на съществуващите бизнеси (10%). Жените са главната целева клиентска група за анкетираните, следвани от населението в селските райони, безработните / получателите на социални помощи и младежи, докато етническите малцинства, имигрантите / бежанците и хората с увреждания са най-малката целева група на кредитополучатели. Освен това по-голямата част от извадката на проучването подкрепя едноличните търговци и самоосигуряващите се, последвани от микропредприятия до 5 и 10 служители. Преобладаващата част от анкетираните подкрепят вече установени бизнеси, но все още в начален етап до 5-години от регистриране на бизнеса.

Микрофинансиращи дейности: финансови показатели

По отношение на качеството на портфейла, показателят рисков портфейл (просрочени кредити до 30 дни, PAR30) е намалял от 15,2% на 13,9%, а показателят за разходите за провизии е намалял от 6,4% на 5,9% между 2016 и 2017 г. Показателят за отписани несъбираеми кредити остава стабилен през двете години: 4,7% през 2017 г. и 4,6% през 2016 г. Разходите за предоставяне на кредити намаляват през 2017 г. с коефициент

на средните оперативни разходи от 26% (спрямо 33,7% през 2016 г.).

Като цяло, средната възвращаемост от капитала (ROE) се е увеличила от 2,7% на 4,9%, а възвращаемостта от активите (ROA) е нараснала от 1,8% на 2,5% през 2017 г. През 2017 г. само 14 от 44-те микрофинансиращи институции (МФИ) са самоуправляващи се.

With contribution from

With financial support from the European Union

POLITECNICO DI TORINO

